

Radostné učení

Školní vzdělávací program zpracovaný podle Rámcového vzdělávacího programu pro základní vzdělávání

Předkladatel:

Základní škola a mateřská škola Rohozná

Základní údaje o škole

Adresa školy: Rohozná 240, 569 72 Rohozná

IČO: 750 18 292

IZO: 002 506 572

Ředitel: Mgr. Dana Hromádková

Telefon: 461 595 015

Mobilní telefon: 731 509 947

e-mail: zs.rohozna@seznam.cz

Zřizovatel školy:

Obec Rohozná

Adresa: Rohozná 71, 569 72 Rohozná

Telefon: 461 595 803, 461 595 176

e-mail: info@rohozna.cz

Platnost dokumentu:

Dokument nabývá účinnosti dnem 1. 9. 2007

Obsah:

Charakteristika školy	3
Areál školy, materiální vybavení	3
Pedagogický sbor	3
Škola, žáci, rodiče	3
Charakteristika školního vzdělávacího programu	5
Zaměření školy	5
Zabezpečení výuky žáků se spec. vzděl. potřebami	5
Zabezpečení výuky žáků mimořádně nadaných	6
Začlenění průřezových témat	7
Učební plán	14
Učební osnovy	15
Český jazyk	15
Anglický jazyk	31
Matematika	36
Informatika	47
Prvouka	50
Přírodověda	56
Vlastivěda	60
Hudební výchova	64
Výtvarná výchova	69
Tělesná výchova	74
Pracovní činnosti	84
Pravidla pro hodnocení žáků	87
Autoevaluace školy	90

Charakteristika školy

1. Areál školy, materiální vybavení

Základní škola v Rohozné sídlí v jednopatrové budově, která byla postavena v letech 1878-79. Budova prošla několika rekonstrukcemi, poslední přestavba budovy byla dokončena v roce 1982. V roce 2005 na místě bývalé kotelny vyrostla budova mateřské školy.

Je typem málotřídní venkovské školy, do které dojíždějí i žáci ze sousední obce (autobusová zastávka je v bezprostřední blízkosti školy).

Základní škola má všechny ročníky prvního stupně. Třídy se tvoří spojováním různých ročníků podle aktuálního počtu žáků. Maximální kapacita je 200 žáků. Skutečný stav se pohybuje od 15 do 25 dětí s průměrem kolem 10 žáků na třídu. Škola je integrovaná s mateřskou školou (v roce 2005 byla provedena rekonstrukce části školy a nástavba pro mateřskou školu).

Součástí školy je školní kuchyně s jídelnou, pozemky pro pracovní činnosti, školní hřiště, které děti využívají nejen o přestávkách, v tělesné výchově, ale i při volnočasových aktivitách včetně prázdnin.

Žáci se učí ve velkých, prostorných třídách, v nichž je zóna pracovní i relaxační, jež je užívána jak o přestávkách, tak i při vyučování pro společné i individuální tvořivé činnosti.

K dispozici je i dobře vybavená učebna výpočetní techniky se stálým připojením k internetu (i ve volném čase), žákovská knihovna, v budoucnu se uvažuje i o zřízení učebny pro výtvarnou a hudební výchovu. Dle finančních možností je škola vybavována učebními pomůckami a didaktickou technikou, dále budou obměňovány žákovské stoly a židle.

Ve škole se nacházejí dva kabinety s úložným nábytkem, prostory pro odkládání oděvů a obuvi, prostory pro osobní hygienu žáků i učitelů, ředitelna a sborovna.

2. Pedagogický sbor

Pedagogický sbor školy tvoří 2 – 3 učitelky.

Je zabezpečena nejvyšší aprobovanost výuky a přátelská atmosféra v žákovském kolektivu (předcházení šikaně, rychlý rozbor situace a okamžité řešení, pozitivní hodnocení i slabších žáků).

3. Škola, žáci, rodiče

Škola je určena pro převážně místní děti, ale ráda přijme i děti z okolních vesnic.

Školu navštěvují i děti se specifickými poruchami učení, děti nadané i děti „slabší“. Pro všechny žáky jsou připraveny takové podmínky, které co nejlépe vyhovují jejich potřebám.

Ve třídách je nízký počet žáků.

Škola dbá o smysluplné naplňování volného času dětí. Pracuje zde několik zájmových kroužků. Žáci jsou zapojováni do různých sportovních a vědomostních soutěží.

Mezi tradiční akce školy patří plavecký výcvik, bruslení, besídky, společné poznávací výlety, návštěvy filmových a divadelních představení, výstav. Jsme zapojeni do projektu „Zdravá škola“.

Každý rok zařazujeme jeden tématicky zaměřený den z oblasti průřezových témat.

Pro úspěšnost školy má velký význam její atmosféra – otevřenost, partnerství, úcta, tolerance, empatie, spolupráce, pomoc druhým. Pedagogičtí pracovníci dbají na estetičnost a funkčnost prostředí. Komunikují ve směru k žákům, jejich rodičům, spolupracují s dětskou lékařkou, pedagogicko-psychologickou poradnou a obecním úřadem. Jsou schopni diagnostikovat žáky, motivovat je k další činnosti, udržet neformální kázeň, průběžně se vzdělávat, uplatňovat nové metody a individuální přístup k dětem.

Zvláštní péči věnují pedagogové žákům se speciálními vzdělávacími potřebami, dětem z problematičtějšího sociokulturního prostředí, ale i dětem talentovaným.

Od roku 2005 pracuje ve škole školská rada. Rodiče mají možnost kdykoli navštívit školu, účastnit se vyučování i dalších výchovných a vzdělávacích činností pořádaných školou. Jsou seznamováni se záměry školy, s cíli, způsoby výuky, hodnocením žáků, s pravidly života školy. Dvakrát ročně se konají třídní schůzky.

Žáci i jejich rodiče se pravidelně zúčastňují akcí pořádaných školou ve spolupráci s obecním úřadem, např. Den matek, Vánoční strom a další akce pro veřejnost.

Charakteristika školního vzdělávacího programu

1. Zaměření školy a výchovné a vzdělávací strategie

Základní škola v Rohozné je málotřídní škola tvořená pouze třídami prvního stupně. Naším nejdůležitějším úkolem je naučit děti základním vědomostem a dovednostem. Jde nám o to, aby si žáci osvojili základní poznatky o životě kolem sebe, aby je uměli vzájemně propojovat a využívat pro život. Pomáháme žákům poznávat a rozvíjet vlastní schopnosti v souladu s reálnými možnostmi a uplatňovat je spolu s osvojenými vědomostmi a dovednostmi při řešení úkolů ve škole i při řešení reálných situací.

Dbáme na vytváření dobrých vztahů mezi žáky, na to, aby žáci spolu spolupracovali a vzájemně si pomáhali při řešení problémů, při učení i mimo školu.

Základním úkolem školy je dát dětem dostatek možností a podnětů, aby se samy učily a objevovaly svět kolem sebe. Kde je to možné a vhodné, chceme učit formou projektů. Smyslem tohoto přístupu je především získat děti pro vzdělání, využít jejich vrozenou zvědavost, vzbudit u nich chuť poznávat a umožnit jim pocit uspokojení z odvedené práce.

Velký důraz klademe na čtení s porozuměním, které považujeme i v současné době za naprosto nezbytné.

Nad rámec obecného vzdělání chceme naučit žáky ekologicky myslet. Ekologická výchova není pouze předmětem, ale je integrována do veškerého školního života – do jednotlivých předmětů, do provozu školy.

Učitelé volí vhodné metody a formy práce dle charakteru učiva, schopnosti třídy a jednotlivých žáků se zřetelem na rozvíjení klíčových kompetencí. Využíváme všech známých metod a forem práce.

2. Vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami

Nízký počet žáků ve třídě velmi dobře umožňuje individuální integraci a péči. Všem žákům vytváříme podmínky pro jejich úspěšné vzdělávání.

Žáky s možnou vývojovou poruchou učení po dohodě s rodiči posíláme na speciálně pedagogické vyšetření do pedagogicko psychologické poradny. Na základě vyšetření věnujeme dětem další péči. Ve škole pracuje učitelka s aprobační speciální pedagogikou a další, které absolvovaly kurz nápravy specifických poruch učení. Provádíme reedukaci SPU.

Reedukace ve škole se provádí zpravidla individuálně, 1 hodinu týdně v den, kdy má žák nejméně náročný rozvrh hodin. Velmi úzce spolupracujeme s rodiči: aby náprava byla co nejefektivnější, uzavíráme s rodiči dohodu o spolupráci. Rodiče s dítětem denně krátce procvičují úkoly zadané učitelkou, vedoucí nápravu.

Na doporučení pedagogicko psychologické poradny vytváříme pro žáka individuální vzdělávací plán. V něm jsou stanoveny způsoby individuální práce, pomůcky používané při nápravě, časové rozvržení, způsob hodnocení a jméno odpovědného pedagoga.

Při dlouhodobém onemocnění žáka vyučující písemně předává podklady pro vzdělávání doma, případně na požadavek rodičů žáka navštíví. Umožňuje-li to povaha onemocnění, dítě s rodiči jednou týdně přijde do školy a s učitelem projde zameškané učivo.

Jsou-li výukové obtíže některého žáka způsobeny intelektem v pásmu podprůměru, je mu také věnována individuální péče. Učitel takovému žákovi zadává úkoly tak, aby byl schopen je časově i intelektuálně zvládnout. Úkolů je zpravidla méně a jsou jednoduššího charakteru – např. procvičování 1 jevu, doplňovací úkoly, použití kalkulačtoru atp. Vyžaduje-li to povaha obtíží, vypracuje učitel pro žáka individuální vzdělávací plán.

3. Vzdělávání žáků nadaných a mimořádně nadaných

Výchova a vzdělávání intelektově nadaných žáků vyžaduje náročnější přípravu, protože tito žáci mají specifické potřeby, na něž je třeba reagovat. Učitel na ně klade vyšší nároky odpovídající jejich dovednostem a schopnostem:

- omezuje opakování, vynechá příliš jednoduché úlohy
- prohlubuje učivo nad rámec učiva stanoveného ve školním vzdělávacím programu
- podporuje samostatnost a vlastní odhalování pravidel
- umožní práci s atlasy, encyklopediemi, počítačem, kalkulačtorom a dalšími pomůckami
- podporuje i neobvyklé řešení úkolu.

Při výrazném nadání v některém předmětu umožníme vzdělávání ve vyšším ročníku.

Na žáky s hudebním nadáním jsou kladeny vyšší nároky a je jim častěji umožněna prezentace – např. doprovázení na hudební nástroj, předzpívávání atd.

Sportovně nadané žáky vedeme k účasti ve sportovních soutěžích a k reprezentaci školy. Nabízíme účast v zájmových kroužcích.

Žákům výtvarně založeným a manuálně zručným nabízíme zájmové kroužky, kde svůj talent uplatní.

Začlenění průřezových témat

(přehled v tabulkách, charakteristika)

Pozn. Podrobně jsou průřezová témata rozepsána v osnovách jednotlivých předmětů.

OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA

Cílem OSV je rozvíjet u žáků praktické životní dovednosti vztahující se k němu samému (organizace vlastního života, myšlení, pocitů, zvládnání vlastního chování) a k druhým lidem (komunikace, spolupráce, mezilidské vztahy vůbec). Je to praktické osvojování si zásad morálky v běžném životě. Smyslem je **hledat cestu** k životní spokojenosti založené na dobrých vztazích k sobě i jiným.

Naplňování tohoto cíle se děje těmito způsoby :

- a) **Každodenním jednáním pedagogických i nepedagogických pracovníků** - denně se ve škole přihodí řada situací, které jsou příležitostí k praktickému předvedení správných modelů chování, ať už takový model předvádí sám pracovník svým jednáním nebo vede žáky vhodným řešením situací k navozování dobrých vztahů. Toto jednání včetně koncepce vyučovacích hodin by mělo vést k tomu, že žák se učí :
  - být otevřený a citlivý k lidem, tolerantní a solidární s druhými
  - vcítit se do situace druhého
  - orientovat v základních mravních hodnotách, posuzovat jednání lidí a zaujímat kritické postoje k jevům, které základní lidské hodnoty a mravní normy znevažují a porušují
  - žít v sociální skupině, respektovat její pravidla
  - zaujímat pozitivní vztahy ke starým, nemocným a postiženým lidem
  - samostatně se rozhodovat a nést důsledky svého rozhodnutí
  - uvědomovat si, že dodržování morálních zásad a pravidel chování usnadňuje komunikaci s ostatními lidmi a život ve společnosti
  - přiznat chybu, poučit se z ní a pokusit se o nápravu
  - co nejobjektivněji posuzovat své fyzické a duševní možnosti, klást na sebe přiměřené požadavky

b) Začleněním OSV do jednotlivých předmětů

OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA					
Název tématického okruhu	1. ročník	2. ročník	3. ročník	4. ročník	5. ročník
Osobnostní rozvoj					
Rozvoj schopností poznávání	M	M	M	M	M
Sebepoznání a sebepojetí	Č, Prv	Č, Prv	Č, Prv	Č, Př	Č, Př
Seberegulace a sebeorganizace	Tv, Prv	Tv, Prv	Tv	Tv	Tv
Psychohygiena	Prolíná soustavně veškerou činností.				
Kreativita	Pč, Vv	Pč, Vv	Pč, Vv	Pč, Vv	Pč, Vv
Sociální rozvoj					
Poznávání lidí	Prv	Prv	Prv		
Mezilidské vztahy	Prolíná veškerou činností.			VI	VI
Komunikace	Prolíná všemi tématy komunikační a slohové výchovy v Č.				
Kooperace a kompetice	Rozvíjeno při každé skupinové práci, která je zařazována ve všech předmětech a při kolektivních hrách v Tv.				
Morální rozvoj					
Řešení problémů a rozhodovací dovednosti	Tyto dovednosti získává žák při řešení všech problémových úloh samostatně i ve skupinách. Problémové úlohy jsou pravidelně zadávány v Č, M, Prv, Př, VI, Inf, A.				
Hodnoty, postoje, praktická etika		Č	Č	Č	Č

VÝCHOVA DEMOKRATICKÉHO OBČANA

Výchova demokratického občana vede dítě ke spravedlnosti, toleranci a odpovědnosti, rozvíjí kritické myšlení. Dítě si uvědomuje svoje práva a povinnosti.

Výchova demokratického člověka má vybavit žáka základní úrovni občanské gramotnosti. Žák se učí uplatňovat svůj názor v diskusi, podílet se na rozhodnutí třídy nebo skupiny. Ověřuje na sobě a na druhých význam dodržování stanovených pravidel, má možnost se podílet na vytváření pravidel nových.

Naplňování tohoto cíle se děje těmito prostředky:

a) Žákovskou samosprávou žáků od 4. ročníku

b) Celkovým děním a klimatem školy

- škola má být otevřená a přátelská
- ve škole bychom měli být všichni (žáci i pedagogičtí pracovníci) spolupracovníky
- dobré vztahy a důvěra jsou základem prevence sociálně patologických jevů, zlepšují i studijní výsledky

- děti musí dostat příležitost se o něco, o někoho starat; musí dostat i prostor k názorovému střetávání se při řešení problémů

c) Začleněním VDO do jednotlivých předmětů

VÝCHOVA DEMOKRATICKÉHO OBČANA					
Název tématického okruhu	1. ročník	2. ročník	3. ročník	4. ročník	5. ročník
Občanská společnost a škola				Uplatňuje se v práci žákovské samosprávy a při spolupráci s obcí.	
Občan, občanská společnost a stát				VI, Př	VI, Př
Formy participace občanů v politickém životě				VI	VI
Principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování	Nezařazujeme na I. stupni.				

VÝCHOVA K MYŠLENÍ V EVROPSKÝCH A GLOBÁLNÍCH SOUVISLOSTECH

Průřezové téma Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech má za cíl vychovávat zodpovědné a tvořivé osobnosti, v dospělosti schopné mobility a flexibility v občanské a pracovní sféře i v osobním životě. Otevírá žákům širší horizonty poznání a perspektivy života v evropském a mezinárodním prostoru a seznamuje je s možnostmi, které jim tento prostor poskytuje.

Průřezové téma se nejvíce rozvíjí v vyučovacích předmětech prvouka, vlastivěda a anglický jazyk. Žáci vycházejí ze svých zkušeností a poznatků z běžného života v rodině, obci a nejbližším okolí. Znalost cizího jazyka je důležitá pro dorozumění a poznání cizí kultury, pro mobilitu občanskou, vzdělávací i pracovní.

Realizace průřezového tématu:

VÝCHOVA K MYŠLENÍ V EVROPSKÝCH A GLOBÁLNÍCH SOUVISLOSTECH					
Název tématického okruhu	1. ročník	2. ročník	3. ročník	4. ročník	5. ročník
Evropa a svět nás zajímá				VI	VI
Objevujeme Evropu a svět				VI	VI
Jsme Evropané				VI	VI

MULTIKULTURNÍ VÝCHOVA

Průřezové téma Multikulturní výchova umožňuje žákům seznámení se s různými kulturami, jejich tradicemi a hodnotami. Rozvíjí smysl pro spravedlnost, solidaritu a toleranci. U menšinového etnika rozvíjí jeho kulturní specifika a současné poznávání kultury celé společnosti, majoritní většinu seznamuje se základními specifiky ostatních národností žijících ve společném státě. U obou skupin pak pomáhá nacházet styčné body pro vzájemné respektování, společné aktivity a spolupráci.

Učí žáky komunikovat a žít ve skupině s příslušníky odlišných sociokulturních skupin, uplatňovat svá práva a respektovat práva druhých, chápat a tolerovat odlišné zájmy, názory i schopnosti druhých. Učí vnímat odlišnost jako příležitost k obohacení, nikoli jako zdroj konfliktu.

Realizace průřezového tématu :

MULTIKULTURNÍ VÝCHOVA					
Název tématického okruhu	1. ročník	2. ročník	3. ročník	4. ročník	5. ročník
Kulturní diference				VI	VI
Lidské vztahy	Hv	Hv	Hv	VI, Hv	VI, Hv
Etnický původ				VI	VI
Multikulturalita			A	A	A
Princip sociálního smíru a solidarity	Prolíná veškerým děním ve škole i mimo školu, odráží se v klimatu školy.				

ENVIRONMENTÁLNÍ VÝCHOVA

Environmentální výchova vede jedince k pochopení komplexnosti a složitosti vztahů člověka a životního prostředí, tj. k pochopení nezbytnosti postupného přechodu k udržitelnému rozvoji společnosti.

Poskytuje ucelený pohled na okolní přírodu i prostředí. Učí pozorovat, citlivě vnímat a hodnotit důsledky jednání lidí. Přispívá k osvojování základních dovedností a návyků odpovědného přístupu k prostředí. Ukazuje vliv prostředí na zdraví člověka.

Podněcuje aktivitu, tvořivost, toleranci a ohleduplnost ve vztahu k prostředí. Přispívá k utváření zdravého životního stylu a vnímání estetických hodnot prostředí.

Environmentální výchova se prolíná vyučovacími předměty i dalším děním ve škole:

- a) Vedeme žáky ke správnému nakládání s odpady
  - ve škole třídíme odpady na papír, plasty a ostatní odpad
  - dvakrát ročně pořádáme sběr papíru v obci
- b) Každoročně pořádáme Den Země (úklid veřejných prostranství, výsadba zeleně,...)
- c) Ve 4. nebo 5. ročníku zpracovávají žáci jako závěrečnou práci podrobný referát o ochraně přírody.
- d) Předáváme dětem znalosti o chování k přírodě, seznamujeme je s místními lokalitami výskytu chráněných rostlin a živočichů.

ENVIRONMENTÁLNÍ VÝCHOVA					
Název tématického okruhu	1. ročník	2. ročník	3. ročník	4. ročník	5. ročník
Ekosystémy	Prv, Vv	Prv, Vv	Prv, Vv	Př, Vv	Př, Vv
Základní podmínky života	Pč	Prv, Pč	Prv, Pč	Př, Pč	Př, Pč
Lidské aktivity a problémy životního prostředí	Vv	Prv, Vv	Prv, Vv	Př, VI, Vv	Př, VI, Vv
Vztah člověka k prostředí	Prv, Vv, Pč, Tv	Prv, Vv, Pč, Tv	Prv, Vv, Pč, Tv	VI, Vv, Pč, Tv	VI, Vv, Pč, Tv

MEDIÁLNÍ VÝCHOVA

Průřezové téma Mediální výchova nabízí elementární poznatky a dovednosti týkající se mediální komunikace a práce s médii.

Děti učíme získávat informace z různých zdrojů. Učíme je orientovat se v získaných sděleních, posoudit, jedná-li se o skutečnost, reklamu, či fikci (např. umělecká díla).

MEDIÁLNÍ VÝCHOVA					
Název tématického okruhu	1. ročník	2. ročník	3. ročník	4. ročník	5. ročník
Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení		Č	Č	Č, Inf	Č, Inf
Interpretace vztahu mediálních sdělení a reality				Č	Č
Stavba mediálních sdělení				Č	Č
Vnímání autora mediálních sdělení				Č	Č
Fungování a vliv médií ve společnosti		Č	Č	Č	Č
Tvorba mediálního sdělení	Vv	Vv	Vv	Vv, Č, Inf	Vv, Č, Inf